

تمرکز «نشان‌دار کردن مالیات‌ها» بر توسعه زیر ساخت‌های انرژی

سلام ستوده، نماینده مجلس شورای اسلامی و محمد حسن مظفری‌مجد، کارشناس حوزه سیاستگذاری اقتصاد مالی در گفت‌وگو با «جوان» هدفمند بودن اجرای طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها را تشریح کردند

در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴، مجموعاً ۳۹۱ پروژه در حوزه انرژی و آب با اعتباری بیش از ۶همت تأمین مالی شده و در سال ۱۴۰۵ نیز ۵/۴ همت برای ۲۵۹ پروژه در نظر گرفته شده است.

این میزان اعتبار و تعداد پروژه، ظرفیت قابل توجهی برای ایجاد آثار ماندگار، به‌ویژه در مناطق محروم و کم‌برخوردار، ایجاد می‌کند. پروژه‌های آب و انرژی می‌توانند زیربنای توسعه کشاورزی، تولید، اشتغال و بهبود کیفیت زندگی باشند.

■ ■ ■

یکی از پروژه‌های مهم دولت در حوزه مردمی‌سازی و افزایش مشارکت مردم در حکمرانی کشور، موضوع نشان‌دار کردن مالیات‌هاست که به صورت کامل با بررسی پروژه‌های تأمین مالی شده در سال‌های اخیر به بررسی آخرین وضعیت این طرح در سال سوم اجرای خود می‌پردازیم.

استمرار این طرح در سال سوم، همراه با شفافیت در اعلام پروژه‌ها، میزان اعتبار و میزان پیشرفت آنها، می‌تواند نظارت عمومی را افزایش دهد و اعتماد مودی‌بان را تقویت کند. در نهایت، هرچه مردم بهتر ببینند مالیاتی که پرداخت می‌کنند چگونه به مدرسه، جاده، مرکز سلامت، زیرساخت آب و انرژی یا فضای ورزشی تبدیل می‌شود، انگیزه مشارکت و تمکین مالیاتی نیز افزایش خواهد یافت؛ بنابراین نشان‌دار کردن مالیات‌ها می‌تواند حلقه اتصال میان پرداخت مالیات، تخصیص کارآمد منابع و توسعه متوازن کشور باشد.

مجموع داده‌های مرتبط با اجرای این طرح در سه سال اخیر نشان می‌دهد، طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها در حال ایجاد یک تغییر مهم در رابطه میان مالیات، دولت و مردم است. در سال ۱۴۰۵، از ۹۰۹ پروژه آموزشی با بیش از ۵همت گرفته تا ۱۹۴ پروژه حمل‌ونقل و عمران با ۶همت، ۲۰۵ پروژه سلامت و رفاه با نزدیک به ۴همت، ۳۵۹ پروژه انرژی و آب با ۵/۴ همت و ۱۲۳ پروژه ورزش‌وچوانان با بیش از ۱/۷ همت، همگی نمونه‌هایی از امکان هدایت منابع مالیاتی به سمت پروژه‌های مشخص هستند. اهمیت این ارقام فقط در حجم منابع نیست؛ بلکه در هدفمند شدن مسیر هزینه‌کرد است. به‌ویژه اختصاص ۵/۴ همت به ۳۵۹ پروژه آب و انرژی می‌تواند ظرفیت قابل توجهی برای توسعه زیرساختی مناطق محروم ایجاد کند.

■ **تحقق نظارت مردم و مشارکت مودی‌بان در تعیین محل مصرف مالیات پرداختی خود**

سلام ستوده با اشاره به سیاست‌های مالیاتی صحیح اتخاذ شده در زمینه مردمی‌سازی و هوشمندسازی نظام مالیاتی از سوی وزارت اقتصاد گفت: حرکت به سمت مالیات‌ستانی هوشمند و مردمی‌سازی فرایند حکمرانی مالیاتی با تکیه بر طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، می‌تواند فشار را از روی بخش‌های شفاف و مولد بردارد و موجب شفافیت، نظارت و مشارکت بیشتر مردم در اقتصاد کشور خواهد شد. ستوده در ادامه افزود: با تکیه بر افزایش تمکین مالیاتی به وسیله هوشمندسازی و مردمی‌سازی نظام مالیاتی مسئله اصلی تمرکز بر شناسایی فعالیت‌های اقتصادی پنهان و جلوگیری از فرار مالیاتی خواهد بود و مردم نیز همراهی می‌کنند.

وی اجرای طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها را در مسیر تحقق نظارت

مردمی ارزیابی کرد و افزود: وقتی فرایند مالیات‌ستانی علاوه بر شفافیت در مصرف مالیات و با انتخاب مستقیم مودی‌بان در نحوه مصرف مالیات پرداختی خود، با تکیه بر مسیر هوشمندسازی نظام مالیاتی به اطلاعات واقعی و سامانه‌های هوشمند متکی شود، هم امکان خطا و برخورد سلیقه‌ای کاهش می‌یابد و هم مودی تصویر روشن‌تری از تکلیف خود خواهد داشت. طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها از این جهت اهمیت دارد که مردم بتوانند نسبت به محل مصرف مالیات پرداختی خود شناخت و مشارکت بیشتری داشته باشند.

■ **نشان‌دار کردن مالیات طرح هدفمندی است**

در ادامه محمدحسن مظفری‌مجد، کارشناس حوزه سیاستگذاری اقتصاد مالی با اشاره به هدفمند بودن اجرای طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها در راستای تقویت حمایت از مردمی‌سازی حکمرانی مالیاتی در کشور گفت: اجرای طرح‌شان‌دار کردن مالیات‌ها را باید یکی از مهم‌ترین اقدامات برای افزایش کارایی تخصیص منابع مالیاتی و

تبدیل درآمدهای عمومی به پروژه‌های ملموس و قابل ارزیابی دانست. فلسفه اصلی این طرح آن است که مودی مالیاتی بتواند در مسیر هزینه‌کرد مالیات خود نقش داشته باشد و منابع جمع‌آوری شده، به جای آنکه صرفاً در یک سبید عمومی قرار گیرد، به سمت پروژه‌های مشخص و مورد نیاز کشور هدایت شود. داده‌های مربوط به سال‌های ۱۴۰۳، ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ نشان می‌دهد، این رویکرد به تدریج در حال گسترش است و دامنه پروژه‌های مشمول آن افزایش یافته است. اهمیت موضوع زمانی بیشتر می‌شود که بدانیم بخش قابل توجهی از این منابع به حوزه‌هایی اختصاص پیدا کرده که مستقیماً با کیفیت زندگی مردم، توسعه زیرساخت‌ها و کاهش محرومیت ارتباط دارند. بنابراین، نشان‌دار کردن مالیات تنها یک روش جدید برای تخصیص منابع نیست، بلکه می‌تواند به ابزاری برای افزایش شفافیت، مشارکت مودی‌بان و کارآمدی هزینه‌کرد مالیات تبدیل شود.

وی با اشاره به وضعیت پروژه‌های حوزه آموزش و پرورش در سال

۱۴۰۵ با ۹۰۹ پروژه و منابعی بیش از ۵همتی عنوان کرد: یکی از مهم‌ترین محورهای طرح در سال ۱۴۰۵، حوزه آموزش و پرورش است؛ جایی که تعداد پروژه‌های نشان‌دارشده به ۹۰۹ پروژه رسیده و بیش از ۵همت اعتبار به آن اختصاص یافته است. این رقم در مقایسه با عملکرد تجمیعی سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ قابل توجه است؛ چراکه در این دو سال مجموعاً ۷۹۳ پروژه آموزشی با اعتباری بالغ بر ۳/۶ همت تأمین مالی شده بود. افزایش تعداد پروژه‌ها در سال ۱۴۰۵ نشان می‌دهد ظرفیت این طرح برای هدایت مستقیم منابع مالیاتی به سمت نیازهای زیرساختی کشور در حال گسترش است. سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش، به‌ویژه در مناطق کمتر برخوردار، صرفاً هزینه‌کرد بودجه‌ای نیست، بلکه سرمایه‌گذاری بلندمدت بر سرمایه انسانی کشور است. وقتی مودی مالیاتی بتواند اثر مالیات پرداختی خود را در ساخت، تکمیل یا تجهیز پروژه‌های آموزشی مشاهده کند، رابطه میان پرداخت مالیات و توسعه کشور برای او ملموس‌تر خواهد شد و همین

جعفر قادری، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با تأکید بر ضرورت توسعه ابزارهای نوین ارزی در شرایط تورمی، راه‌اندازی صندوق‌های درآسند ارزی را اقدامی مؤثر برای جذب ارزهای راکد مردم و هدایت آن به سمت تولید دانست و گفت: این صندوق‌ها می‌توانند با فراهم کردن امکان سرمایه‌گذاری ارزی و پرداخت اصل و سود به‌صورت ارز، انگیزه مردم برای خروج ارز از خانه‌ها و ورود آن به چرخه رسمی اقتصاد را افزایش دهند.

■ ■ ■

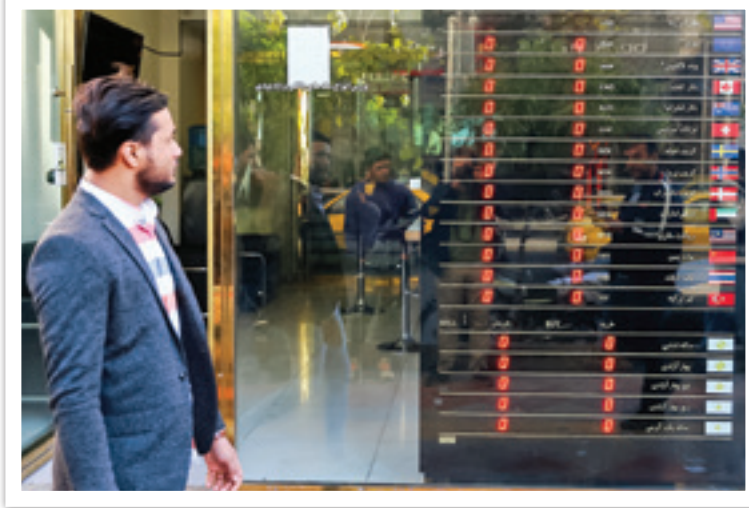
جعفر قادری، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به راه‌اندازی صندوق‌های درآمد ارزی اظهار کرد: صندوق‌های ارزی یکی از ابزارهای نوینی هستند که به‌ویژه در شرایط تورمی می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند؛ چراکه افراد می‌توانند با خرید واحدهای این صندوق‌ها، منابع ارزی خود را در بستری رسمی و شفاف سرمایه‌گذاری کنند و در زمان نیاز نیز اصل سرمایه و سود خود را به‌صورت ارزی دریافت کنند. نخستین صندوق ارزی با محوریت وزارت اقتصاد، سازمان

بورس، بانک مرکزی و بانک‌های تجاری هفته آینده در بازار بین‌المللی راه‌اندازی خواهد شد. جعفر قادری، یکی از مزیت‌های مهم این صندوق‌ها آن است که می‌توانند منابع ارزی را از حالت راکد خارج کرده و به سمت فعالیت‌های اقتصادی هدایت کنند. امروز بخشی از ارز در اختیار مردم در منازل یا صندوق‌های امانات نگهداری می‌شود و عملاً نقشی در تأمین مالی تولید ندارد؛ در حالی که می‌توان همین منابع را از طریق ابزارهای جدید وارد چرخه اقتصاد کرد. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس ادامه داد: وقتی منابع جمع‌آوری شده در این صندوق‌ها به سمت واحدهای تولیدی و به‌خصوص بنگاه‌هایی که ظرفیت صادرات و ارزش‌آوری دارند هدایت شود، هم سرمایه در گردش و سرمایه ثابت مورد نیاز تولید تأمین خواهد شد و هم ظرفیت صادراتی کشور افزایش پیدا می‌کند. به این ترتیب، ارزهای خانگی می‌توانند به جای راکد ماندن، در خدمت تولید و رشد اقتصادی قرار گیرند.

قادری با اشاره به برخی موانع قانونی در مسیر استفاده از منابع ارزی مردم گفت: در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، محدودیت‌هایی برای جابه‌جایی از سوی اشخاص وجود دارد و سقف فعلی ۱۰ هزار دلار یکی از مواردی است که باید مورد بازنگری قرار گیرد. در اصلاح قنون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها تلاش شده است این موضوع اصلاح شود تا در صورتی که منابع ارزی اشخاص در قالب سپرده‌گذاری یا ورود به نظام بانکی مورد استفاده قرار گیرد، مشمول عنوان قاچاق ارز نشود. وی تصریح کرد: توسعه صندوق‌های درآمد

گفت‌وگوی «جوان» با جعفر قادری، نماینده مجلس

صندوق‌های درآمد ارزی زمینه‌ساز هدایت ارزهای خانگی به سمت تولید و صادرات است

رامداری جعفر

اجرای آن را فعال کنند. قادری ادامه داد: برای نمونه، سرمایه‌گذار خارجی که نگران کاهش ارزش پول ملی است، می‌تواند منابع خود را به‌صورت ارزی در بانک‌های کشور سپرده‌گذاری کند و در مقابل، تسهیلات ریالی دریافت کند. با این روش، هم ارز وارد چرخه اقتصادی کشور می‌شود و هم تسهیلات دریافت‌شده می‌تواند برای ایجاد یا توسعه واحدهای تولیدی به کار گرفته شود. وی انتشار اوراق مریاحه ارزی و اوراق سلف ارزی را از دیگر ظرفیت‌های قابل استفاده دانست و افزود: یکی دیگر از ابزارهای مؤثر، اوراق قابل تبدیل به ارز است. در این مدل، منابع ریالی مردم می‌تواند برای طرح‌های دارای ماهیت صادراتی تأمین مالی شود و در سررسید، سرمایه‌گذار متناسب با سازوکار اوراق، اصل و سود خود را به‌صورت ریالی بازری دریافت کند.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان اینکه در شرایط فعلی باید ابزارهایی طراحی شود که نقدینگی را به سمت تولید هدایت کند، گفت: بانک مرکزی اعلام کرده است انتشار اوراق سلف سکه را در دستور کار دارد، اما به نظر می‌رسد در کنار این ابزارها، انتشار اوراق سلف ارزی و اوراق قابل تبدیل به ارز نیز می‌تواند ظرفیت مناسبی برای جذب منابع و هدایت آن به سمت بخش‌های تولیدی باشد. قادری تأکید کرد: مجموعه این ابزارها در صورتی که به‌درستی طراحی و اجرا شوند، می‌توانند ضمن ایجاد جذابیت برای صاحبان منابع ارزی و ریالی، بخشی از نیاز مالی تولید را تأمین کنند و منابع سرگردان را به سمت فعالیت‌های مولد، صادرات‌محور و ارز‌آور سوق دهند.

صندوق‌های ارزی یکی از ابزارهای نوینی هستند که به‌ویژه در شرایط تورمی می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند؛ چراکه افراد می‌توانند با خرید واحدهای این صندوق‌ها، منابع ارزی خود را در بستری رسمی و شفاف سرمایه‌گذاری کنند و در زمان نیاز اصل سرمایه و سود خود را به‌صورت ارزی دریافت کنند

مظفری‌مجد محمد حسن

مصرف و چوه عمومی است. الزام به ارائه جزئیات تا سطح ۱۰ درصد کل هزینه‌های انجام‌شده، عمل‌اسیر هرگونه سوءاستفاده احتمالی را مسدود کرده و اجازه نمی‌دهد، هزینه‌های تبلیغاتی یا غیرمرتبط با این عنوان پوشش داده شوند.

این مصوبه، مسئولیت اجتماعی را از یک فعالیت «اوپللیه و سلیقه‌ای» به یک ردیف بودجه‌ای «حسابرسی‌شده و شفاف» تبدیل کرده است. بی‌تردید، این اقدام گام بلندی در جهت ارتقای اعتماد عمومی به بازار سرمایه و نهادینه‌سازی فرهنگ شفافیت در نظام اقتصادی کشور خواهد بود.

جبار کوچکی‌نژاد، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به این موضوع که اقدام سازمان بورس مبنی بر الزام شرکت‌ها به انتشار جزئیات هزینه‌کرد منابع در مسئولیت‌های اجتماعی بسیار درست و به جاست و مجلس از آن حمایت می‌کند، تصریح کرد: این موضوع همواره یکی از دغدغه‌های مشترک مردم و مجلس است که همه چیز روشن و شفاف باشد. هر چقدر امور مربوط به شرکت‌های بزرگ و بورسی کشور شفاف‌تر شود، منفعت بیشتری برای کشور دارد.

وی ادامه داد: مسلم است که انتشار جزئیات هزینه‌کرد شرکت‌ها در مسئولیت‌های اجتماعی به افزایش اعتماد مردم

به روندهای حکمرانی و اقتصادی کشور می‌انجامد. وقتی همه‌چیز به‌صورت شفاف در معرض دید مردم قرار می‌گیرد، آنها می‌توانند در جریان جزئیات باشند و به این ترتیب،

اعتمادشان به روندهای حکمرانی کشور بیشتر می‌شود. این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: وقتی مردم در جریان جزئیات قرار می‌گیرند به‌طور مثال، می‌دانند که شرکت‌ها چه هزینه‌کردی در زمینه مسئولیت‌های اجتماعی داشته‌اند، در واقع آنها به عنوان ناظر و چشم‌هائی بینایی عمل می‌کنند که زمینه را برای بهبود عملکرد شرکت‌ها مهیامی‌کنند.

کوچکی‌نژاد گفت: وقتی شرکت‌ها ببینند که عملکرد آنها توسط مردم و نهادهای مختلف زیر دربین و نظارت است، قطعاً پاسخگویی بیشتری خواهند داشت. در این شرایط، مدیران تمام تلاش خود را به کار می‌گیرند که عملکرد

بهتری داشته باشند.

وی ادامه داد: وقتی امور پشت درهای بسته و به صورت غیرشفاف پیش می‌رود، مدیران انگیزه‌ای برای ارائه یک عملکرد خوب از خودشان ندارند. بنابر تمام آنچه در بالا گفته شد، اقدام سازمان بورس مبنی بر الزام شرکت‌ها به انتشار جزئیات هزینه‌کردشان در مسئولیت‌های اجتماعی درست و منطقی است.

این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: اگر شرکت‌های بزرگ این امکان را دارند که در کشور فعالیت داشته باشند و سودی برند، باید بخشی از آن را در بخش مسئولیت‌های اجتماعی به کار ببندازند. زیرا با استفاده از امکانات این کشور که متعلق به همگان است، به سود رسیده‌اند.

وی ادامه داد: برخی شرکت‌ها از پاره انرژی و دیگری حمایت‌ها بهره می‌برند، تا بتوانند سوددهی داشته باشند. این امکانات متعلق به همه مردم است که در اختیار این شرکت‌ها قرار می‌گیرد. بر همین اساس، آنها وظیفه دارند بخشی از درآمدشان را در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی به کار ببندازند.

این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: وقتی هزینه‌کرد شرکت‌ها در زمینه مسئولیت‌های اجتماعی شفاف نیست، عملاً امکان پنهان‌کاری و هزینه‌کردن منابع در بخش‌هایی غیر از مسئولیت‌های اجتماعی وجود دارد. این به معنای انحراف منابع است که باید دولت جلوی آن را بگیرد. اقدام سازمان بورس مبنی بر الزام شرکت‌ها به انتشار جزئیات هزینه‌کردشان در بخش مسئولیت‌های اجتماعی می‌تواند در این راستا کمک‌کننده باشد.

کوچکی‌نژاد گفت: کشور در شرایط حساسی قرار دارد. به لحاظ منابع مالی در مضیقه هستیم و یکی از وظایف دولت این است که از هدررفت منابع جلوگیری به عمل

بیاورد. اعمال سیاست‌هایی مانند شفاف‌سازی هزینه‌کرد شرکت‌ها در زمینه مسئولیت‌های اجتماعی می‌تواند به تحقق این امر کمک کند.